

ЛИШАЙНИКИ УКРАЇНСЬКОГО РОЗТОЧЧЯ

М. Пірогов

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Грушевського, 4, Львів 79005, Україна
e-mail: nikola.pirogov@gmail.com*

Наведено список із 231 виду лишайників Українського Розточчя, складений за власними й опублікованими даними та за гербарними зборами. Вперше для ліхенобіоти регіону наводиться 120 видів лишайників, серед яких три види – *Peltigera extenuata* (Nyl. ex Vain.) Lojka, *Lecanora sarcopsis* (Wahlenb. ex Ach.) Ach. та *Rinodina pityrea* Ropin & H. Maunhofer наведено вперше для України. Також підтверджено наявність у складі ліхенобіоти регіону ще 80 видів, а 31 вид, що наводився у літературі раніше, повторно виявлений не був. Крім того у роботі наведено 38 рідкісних видів лишайників, 17 із яких відзначені для України вдруге.

Ключові слова: лишайники, Українське Розточчя, список, нові та рідкісні види.

Незважаючи на те, що вивчення лишайників Розточько-Опільських лісів розпочалося ще у 1881 р. В. Боберським [15], ліхенобіота Українського Розточчя до останнього часу залишалася мало вивченою. У її складі було відомо лише 111 видів лишайників [1–6, 17, 19, 20 та ін.], тоді як для польської частини Розточчя відомо понад 300 видів лишайників [16]. Саме тому у 2007 р. нами було розпочато вивчення лишайників Українського Розточчя.

Протягом 2007–2010 рр. зібрано понад 1200 гербарних зразків, що зберігаються у гербарії Львівського національного університету імені Івана Франка (LW), частина зборів передана до гербарію нижчих рослин Львівського державного природознавчого музею НАН України (LWS).

Нижче наведено список лишайників Українського Розточчя. У списку відзначені цифрами: 1 – вид відомий для Українського Розточчя за власними зборами, 2 – за опублікованими раніше даними інших дослідників [1–6, 17, 19, 20 та ін.], літерою F – неліхенозований споріднений з ліхенозованими гриб.

1. *Acarospora veronensis* A. Massal.¹
2. *Acrocordia gemmata* (Ach.) A. Massal.^{1,2}
3. *Agonimia gelatinosa* (Ach.) M. Brand & Diederich¹
4. *Amandinea punctata* (Hoffm.) Coppins & Scheid.^{1,2}
5. *Anaptychia ciliaris* (L.) Körb.¹
6. *Arthonia didyma* Körb.¹
7. *Arthonia radiata* (Pers.) Ach.^{1,2}
8. *Arthonia reniformis* (Pers.) Nyl.¹
9. *Arthonia tenelulla* Nyl.²
10. *Arthothelium ruanum* (A. Massal.) Körb.¹
11. *Arthrosporum populorum* A. Massal.^{1,2}
12. *Aspicilia contorta* (Hoffm.) Kremp.¹
13. *Aspicilia moenium* (Vain.) G. Thor & Timdal¹
14. *Bacidia bagliettoana* (A. Massal. & De Not.) Jatta¹

15. *Bacidia rubella* (Hoffm.) A. Massal.^{1,2}
16. *Bacidina inundata* (Fr.) Vězda¹
17. *Bacidina phacodes* (Körb.) Vězda¹
18. *Baeomyces rufus* (Huds.) Rebert.¹
19. *Buellia griseovirens* (Turner & Borrer ex Sm.) Almb.^{1,2}
20. *Calicium abietinum* Pers.¹
21. *Caloplaca cerina* (Ehrh. ex Hedw.) Th. Fr.^{1,2}
22. *Caloplaca cerinella* (Nyl.) Flagey¹
23. *Caloplaca crenulatella* (Nyl.) H. Olivier¹
24. *Caloplaca decipiens* (Arnold) Blomb. & Forssell¹
25. *Caloplaca flavocitrina* (Nyl.) H. Olivier¹
26. *Caloplaca oasis* (A. Massal.) Szat.¹
27. *Caloplaca pyracea* (Ach.) Th. Fr.^{1,2}
28. *Caloplaca saxicola* (Hoffm.) Nordin¹
29. *Candelaria concolor* (Dicks.) Stein¹
30. *Candelariella aurella* (Hoffm.) Zahlbr.^{1,2}
31. *Candelariella efflorescens* Harris & Buck¹
32. *Candelariella reflexa* (Nyl.) Lettau^{1,2}
33. *Candelariella vitellina* (Ehrh.) Müll. Arg.^{1,2}
34. *Candelariella xanthostigma* (Pers.) Lettau^{1,2}
35. *Catillaria croatica* Zahlbr.¹
36. *Catillaria nigroclavata* (Nyl.) Schuler¹
37. *Cetraria aculeata* (Schreb.) Fr.¹
38. *Cetraria ericetorum* Opiz¹
39. *Cetraria islandica* (L.) Ach.^{1,2}
40. *Cetrelia cetrarioides* (Del. ex Duby) W.L. Culb. & C.F. Culb.^{1,2}
41. *Chaenotheca chrysocephala* (Turner ex Ach.) Th. Fr.^{1,2}
42. *Chaenotheca ferruginea* (Turner ex Sm.) Mig.¹
43. *Chaenotheca furfuracea* (L.) Tibell.¹
44. *Chaenotheca phaeocephala* (Turner) Th. Fr.¹
45. *Chaenotheca stemonea* (Ach.) Müll. Arg.¹
46. *Chaenotheca trichialis* (Ach.) Th. Fr.¹
47. *Chaenothecopsis pusilla* (Flörke) A. Schmidt [F]¹
48. *Cladonia arbuscula* (Wallr.) Flot. ssp. *arbuscula*^{1,2}
49. *Cladonia arbuscula* (Wallr.) Flot. ssp. *mitis* (Sandst.) Ruoss^{1,2}
50. *Cladonia botrytes* (K.G. Hagen) Willd.²
51. *Cladonia caespiticia* (Pers.) Flörke^{1,2}
52. *Cladonia cariosa* (Ach.) Spreng.²
53. *Cladonia cenotea* (Ach.) Schaer.¹
54. *Cladonia cervicornis* (Ach.) Flot. ssp. *verticillata* (Hoffm.) Ahti¹
55. *Cladonia coccifera* (L.) Willd.¹
56. *Cladonia coniocraea* (Flörke) Spreng.^{1,2}
57. *Cladonia cornuta* (L.) Hoffm.¹
58. *Cladonia deformis* (L.) Hoffm.¹
59. *Cladonia digitata* (L.) Hoffm.¹
60. *Cladonia fimbriata* (L.) Fr.^{1,2}

61. *Cladonia foliacea* (Huds.) Willd.¹
62. *Cladonia furcata* (Huds.) Schrad.^{1,2}
63. *Cladonia glauca* Flörke¹
64. *Cladonia gracilis* (L.) Willd.^{1,2}
65. *Cladonia macilenta* Hoffm. ssp. *floerkeana* (Fr.) V. Wirth¹
66. *Cladonia macilenta* Hoffm. ssp. *macilenta*^{1,2}
67. *Cladonia ochrochlora* Flörke¹
68. *Cladonia phyllophora* Ehrh. ex Hoffm.¹
69. *Cladonia pleurota* (Flörke) Schaer.¹
70. *Cladonia pyxidata* (L.) Hoffm. ssp. *chlorophaea* (Flörke ex Sommerf.) V. Wirth^{1,2}
71. *Cladonia pyxidata* (L.) Hoffm. ssp. *pocillum* (Ach.) Dahl¹
72. *Cladonia pyxidata* (L.) Hoffm. ssp. *pyxidata*¹
73. *Cladonia ramulosa* (With.) J.R. Laundon¹
74. *Cladonia rangiferina* (L.) Weber ex F.H. Wigg.^{1,2}
75. *Cladonia rangiformis* Hoffm.¹
76. *Cladonia rei* Schaer.^{1,2}
77. *Cladonia scabriuscula* (Delise) Leight.¹
78. *Cladonia subrangiformis* Sandst.¹
79. *Cladonia subsquamosa* (Nyl.) Vain.¹
80. *Cladonia subulata* (L.) Weber ex F.H. Wigg.^{1,2}
81. *Cladonia sulphurina* (Michx.) Fr.¹
82. *Dimerella pineti* (Schrad.) Vězda¹
83. *Diploschistes muscorum* (Scop.) R. Sant.¹
84. *Endocarpon pusillum* Hedw.²
85. *Eopyrenula leucoplaca* (Wallr.) R. Harris¹
86. *Evernia mesomorpha* Nyl.²
87. *Evernia prunastri* (L.) Ach.^{1,2}
88. *Flavoparmelia caperata* (L.) Hale^{1,2}
89. *Fuscidea arboricola* Coppins & Tønsberg¹
90. *Graphis scripta* (L.) Ach.^{1,2}
91. *Haematomma ochroleucum* (Neck.) J.R. Laundon¹
92. *Hypocenomyce scalaris* (Ach.) Choisy^{1,2}
93. *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl.^{1,2}
94. *Hypogymnia tubulosa* (Schaer.) Hav.^{1,2}
95. *Hypotrachyna revoluta* (Flörke) Hale²
96. *Imshaugia aleurites* (Ach.) S.L.F. Meyer^{1,2}
97. *Lecania cyrtella* (Ach.) Th. Fr.¹
98. *Lecania dubitans* (Nyl.) A.L. Sm.¹
99. *Lecania erysibe* (Ach.) Mudd¹
100. *Lecania fuscilla* (Schaer.) A. Massal.^{1,2}
101. *Lecanora albellula* (Nyl.) Th. Fr.^{1,2}
102. *Lecanora albescens* (Hoffm.) Branth & Rostr.¹
103. *Lecanora allophana* (Ach.) Nyl.^{1,2}
104. *Lecanora argentata* (Ach.) Malme^{1,2}
105. *Lecanora carpinea* (L.) Vain.^{1,2}
106. *Lecanora chlarotera* Nyl.^{1,2}

107. *Lecanora conizaeoides* Nyl. ex Cromb.^{1,2}
108. *Lecanora crenulata* Hook.¹
109. *Lecanora dispersa* (Pers.) Röhl.¹
110. *Lecanora glabrata* (Ach.) Malme²
111. *Lecanora hagenii* (Ach.) Ach.^{1,2}
112. *Lecanora leopoliensis* Motyka²
113. *Lecanora muralis* (Schreb.) Rabenh.¹
114. *Lecanora nemoralis* Makarevicz²
115. *Lecanora persimilis* (Th. Fr.) Nyl.²
116. *Lecanora polytropa* (Ehrh.) Rabenh.¹
117. *Lecanora pulcaris* (Pers.) Ach.¹
118. *Lecanora saligna* (Schrad.) Zahlbr.¹
119. *Lecanora sambuci* (Pers.) Nyl.¹
120. *Lecanora sarcopis* (Wahlenb. ex Ach.) Ach.¹
121. *Lecanora subrugosa* Nyl.²
122. *Lecanora symmicta* (Ach.) Ach.^{1,2}
123. *Lecanora varia* (Hoffm.) Ach.¹
124. *Lecidea fuscoatra* (L.) Ach.¹
125. *Lecidea hypopta* Ach.¹
126. *Lecidella anomaloides* (A. Massal.) Hertel & Kilius¹
127. *Lecidella elaeochroma* (Ach.) Choisy^{1,2}
128. *Lempholemma chalazanum* (Ach.) B. de Lesd.²
129. *Lepraria incana* (L.) Ach.^{1,2}
130. *Lepraria lobificans* Nyl.¹
131. *Leptogium lichenoides* (L.) Zahlbr.²
132. *Leptogium subtile* (Schrad.) Torss.¹
133. *Melanelia subargentifera* (Nyl.) Essl.¹
134. *Melanelia subaurifera* (Nyl.) Essl.^{1,2}
135. *Melanelixia fuliginosa* (Fr. ex Duby) O. Blanco et al. ssp. *glabratula* (Lamy) J.R. Laundon^{1,2}
136. *Melanohalea elegantula* (Zahlbr.) O. Blanco et al.¹
137. *Melanohalea exasperata* (De Not.) O. Blanco et al.^{1,2}
138. *Melanohalea exasperatula* (Nyl.) O. Blanco et al.^{1,2}
139. *Micarea denigrata* (Fr.) Hedl.¹
140. *Micarea lignaria* (Ach.) Hedl.¹
141. *Micarea prasina* Fr.¹
142. *Mycobilimbia hypnorum* (Libert) Kalb & Hafellner¹
143. *Mycobilimbia sabuletorum* (Schreb.) Hafellner^{1,2}
144. *Normandina pulchella* (Borrer) Nyl.²
145. *Ochrolechia arborea* (Kreyer) Almb.^{1,2}
146. *Ochrolechia pallescens* (L.) A. Massal.¹
147. *Opegrapha rufescens* Pers.^{1,2}
148. *Opegrapha varia* Pers.^{1,2}
149. *Oxneria fallax* (Hepp ex Arnold) S.Y. Kondr. & Kärnefelt^{1,2}
150. *Oxneria ulophyllodes* (Räsänen) S.Y. Kondr. & Kärnefelt¹
151. *Parmelia saxatilis* (L.) Ach.^{1,2}
152. *Parmelia submontana* Nád. ex Hale¹

153. *Parmelia sulcata* Taylor^{1,2}
154. *Parmelina quercina* (Willd.) Hale²
155. *Parmelina tiliacea* (Hoffm.) Hale^{1,2}
156. *Parmeliopsis ambigua* (Wulfen in Jacq.) Nyl.²
157. *Parmotrema chinense* (Osbeck) Hale & Ahti²
158. *Peltigera canina* (L.) Willd.¹
159. *Peltigera didactyla* (With.) J.R. Laundon^{1,2}
160. *Peltigera extenuata* (Nyl. ex Vain.) Lojka¹
161. *Peltigera horizontalis* (Huds.) Baumg.²
162. *Peltigera malacea* (Ach.) Funck¹
163. *Peltigera polydactylon* (Neck.) Hoffm.^{1,2}
164. *Peltigera praetextata* (Flörke ex Sommerf.) Vain.¹
165. *Peltigera rufescens* (Weiss) Humb.¹
166. *Peltigera venosa* (L.) Hoffm.²
167. *Pertusaria albescens* (Huds.) Choisy & Werner in Werner^{1,2}
168. *Pertusaria amara* (Ach.) Nyl.²
169. *Pertusaria coccodes* (Ach.) Nyl.²
170. *Pertusaria leioplaca* DC. in Lam. & DC.^{1,2}
171. *Pertusaria pertusa* (Weigel) Tuck.¹
172. *Phaeophyscia ciliata* (Hoffm.) Moberg²
173. *Phaeophyscia nigricans* (Flörke) Moberg^{1,2}
174. *Phaeophyscia orbicularis* (Neck.) Moberg^{1,2}
175. *Phlyctis agelaea* (Ach.) Flot.²
176. *Phlyctis argena* (Ach.) Flot.^{1,2}
177. *Physcia adscendens* (Th. Fr.) H. Olivier^{1,2}
178. *Physcia aipolia* (Ehrh. ex Humb.) Fűrnr.^{1,2}
179. *Physcia caesia* (Hoffm.) Hampe ex Fűrnr.²
180. *Physcia dubia* (Hoffm.) Lettau²
181. *Physcia stellaris* (L.) Nyl.^{1,2}
182. *Physcia tenella* (Scop.) DC.^{1,2}
183. *Physcia tribacia* (Ach.) Nyl.²
184. *Physconia detersa* (Nyl.) Poelt¹
185. *Physconia distorta* (With.) J.R. Laundon^{1,2}
186. *Physconia enteroxantha* (Nyl.) Poelt¹
187. *Physconia grisea* (Lam.) Poelt^{1,2}
188. *Physconia perisidiosa* (Erichsen) Moberg¹
189. *Placynthiella oligotropha* (J.R. Laundon) Coppins & P. James¹
190. *Placynthiella uliginosa* (Schrad.) Coppins & P. James¹
191. *Placynthium nigrum* (Huds.) Gray²
192. *Platismatia glauca* (L.) W.L. Culb. & C.F. Culb.¹
193. *Pleurosticta acetabulum* (Neck.) Elix & Lumbsch in Lumbsch, Kothe & Elix²
194. *Porina aenea* (Wallr.) Zahlbr.^{1,2}
195. *Protoblastenia rupestris* (Scop.) J. Steiner¹
196. *Pseudevernia furfuracea* (L.) Zopf¹
197. *Punctelia subrudecta* (Nyl.) Krog^{1,2}
198. *Punctelia ulophylla* (Ach.) Herk & Aptroot¹

199. *Pyrenula nitida* (Weigel) Ach.^{1,2}
200. *Ramalina dilacerata* (Hoffm.) Hoffm.²
201. *Ramalina farinacea* (L.) Ach.¹
202. *Ramalina fastigiata* (Pers.) Ach.¹
203. *Ramalina fraxinea* (L.) Ach.¹
204. *Ramalina pollinaria* (Westr.) Ach.¹
205. *Rhizocarpon geographicum* (L.) DC.¹
206. *Rinodina exigua* (Ach.) Gray¹
207. *Rinodina pityrea* Ropin & H. Mayrhofer¹
208. *Rinodina pyrina* (Ach.) Arnold¹
209. *Rusavskia elegans* (Link) S.Y. Kondr. & Kärnefelt¹
210. *Sarcogyne regularis* Körb.^{1,2}
211. *Sclerophora pallida* (Pers.) Y.J. Yao & Spooner¹
212. *Scoliosporum chlorococcum* (Graewe ex Stenh.) Vězda^{1,2}
213. *Stereocaulon pileatum* Ach.¹
214. *Strangospora ochrophora* (Nyl.) R.A. Anderson¹
215. *Strangospora pinicola* (A. Massal.) Körb.¹
216. *Trapelia coarctata* (Turner ex Sm.) M. Choisy¹
217. *Trapelia obtegens* (Th. Fr.) Hertel¹
218. *Trapeliopsis flexuosa* (Fr.) Coppins & P. James¹
219. *Trapeliopsis granulosa* (Hoffm.) Lumbsch¹
220. *Tuckermanopsis chlorophylla* (Willd.) Hale²
221. *Usnea fulvoviregens* (Räsänen) Räsänen²
222. *Usnea hirta* (L.) Weber ex F.H. Wigg.^{1,2}
223. *Usnea subfloridana* Stirt.^{1,2}
224. *Verrucaria dolosa* Hepp¹
225. *Verrucaria macrostoma* Dufour ex DC.¹
226. *Verrucaria muralis* Ach.¹
227. *Verrucaria nigrescens* Pers.^{1,2}
228. *Vulpicida pinastris* (Scop.) J.-E. Mattsson^{1,2}
229. *Xanthoria candelaria* (L.) Th. Fr.²
230. *Xanthoria parietina* (L.) Th. Fr.^{1,2}
231. *Xanthoria polycarpa* (Hoffm.) Rieber^{1,2}

Отже, для ліхенобіоти Українського Розточчя у наш час відомо 230 видів і підвидів лишайників та один неліхенізований споріднений з лишайниками гриб. Нами вперше для Українського Розточчя виявлено 120 видів лишайників, також у ліхенобіоті регіону підтверджено наявність ще 80 видів лишайників. Ще 31 вид, наявність яких у ліхенобіоті регіону стверджувалась у раніше опублікованих працях і засвідчувалась гербарними зборами, нами виявлені не були (див. список).

Три види – *Peltigera extenuata*, *Lecanora sarcopis* та *Rinodina pityrea* – вперше відзначені для ліхенобіоти України. Тому дані про їхнє місцезнаходження є дуже важливими. Відомості про перший вид, *Peltigera extenuata*, вже опубліковані [9]. Для двох інших видів інформацію про поширення наводимо нижче. У дужках наведено дату збору зразка.

***Lecanora sarcopis* (Wahlenb. ex Ach.) Ach.**

Deutschl. Fl., 3, 2: 78, 1813

Syn.: *Lecanora saligna* (Schrad.) Zahlbr. var. *sarcopis* (Wahlenb. ex Ach.) Hillmann

Опис виду: [8].

Українське Розточчя: Львівська обл., Яворівський р-н, західні околиці смт Івано-Франкове, на корі осики у мішаному лісі біля вирубок (29.05.08); околиці смт Івано-Франкове, заповідник «Розточчя», урочище Горбки, на корі стовбура дуба північного на болоті біля струмка та біля соснових посадок (05.06.08) (LW).

***Rinodina pityrea* Ropin & H. Mayrhofer**

Bibliotheca Lichenol., 58: 374, 1995

Опис виду: [7].

Українське Розточчя: Львівська обл., Яворівський р-н, східні околиці м. Ново-яворівськ, на стіні недобудованої споруди (2005 р.) (LW).

Серед інших видів, що також знайдені на Українському Розточчі, дуже цікавими з флористичної точки зору є такі знахідки:

Agonimia gelatinosa, *Caloplaca crenulatella* та *C. oasis*, єдині знахідки яких для України відомі поки що лише з Криму [11];

Bacidina inundata, *Catillaria croatica*, *Cladonia subsquamosa*, *C. sulphurina*, *Leptogium subtile*, *Micarea lignaria*, *Parmelia submontana*, *Punctelia ulophylla*, *Stereocaulon pileatum*, *Strangospora ochrophora* – досі для України були відомі лише з Карпат [17, 18];

Aspicilia moenium – досі відома лише з Херсонської обл. [12, 17];

Strangospora pinicola – досі відома з Хмельницької обл. [17];

Buellia griseovirens, *Catillaria nigroclavata*, *Dimerella pineti*, *Haematomma ochroleucum*, *Lecidea hypopta*, *Lepraria lobificans*, *Melanohalea elegantula*, *Micarea prasina*, *Physconia enteroxantha*, *P. perisidiosa*, *Trapelia obtegens*, *Verrucaria dolosa*, *V. macrostoma* і *Fuscidea arboricola* – досі відомі лише з Карпат і Криму [11, 12, 17, 18];

Placynthiella oligotropha – досі відома лише зі Сумської та Херсонської обл. [12, 17];

Oxneria ulophyllodes – досі відома лише з Чернігівської та Житомирської обл. [10, 17];

Lecanora saligna – досі відома лише з Карпат і південних областей [12, 17, 18];

Chaenothecopsis pusilla – досі відома лише з Карпат, Криму та Житомирської обл. [10, 17, 18];

Diploschistes muscorum, *Physconia detersa* – досі відомі з Карпат, Криму та Херсонської обл. [11, 12, 17, 18];

Aspicilia contorta та *Lecanora albescens* – досі відомі з Карпат, Криму та південних областей [11, 12, 17, 18];

Cladonia scabriuscula – досі відома з Волинської та Житомирської обл. і Криму [10, 11, 13, 17].

Нами також виявлено один вид, занесений до третього видання Червоної книги України [14], це – *Melanohalea elegantula*. Ще один вид, також занесений до Червоної книги, який раніше відзначався для ліхенобіоти Українського Розточчя, – *Parmotrema chinense*, нами виявлений не був.

Отже, на даний час для ліхенобіоти Українського Розточчя відомо 230 видів лишайників та один неліхенізований споріднений з лишайниками гриб. Уперше для регіону нами наведено 120 видів лишайників, серед яких три види – *Peltigera extenuata*, *Lecanora sarcopis* та *Rinodina pityrea* – наведено вперше для України. Також для ліхенобіоти регіону підтверджено зростання ще 80 видів, а 31 вид, що відомий для регіону за раніше опублікованими даними та за гербарними зборами, повторно виявлений нами не був. Крім того, у роботі наведено 38 рідкісних видів лишайників, 17 із яких відзначено для України вдруге.

Автор виносить щире подяку докторові біологічних наук завідувачу відділом ліхенології та бріології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України Сергію Яковичу Кондратюку та докторові біологічних наук завідувачу кафедри ботаніки Херсонського державного університету Олександрові Євгеновичу Ходосовцеву за допомогу та консультації під час визначення деяких видів лишайників.

1. Кондратюк С. Я. Нові та рідкісні види ліхенофлори УРСР // Укр. ботан. журн. 1990. Т. 47. № 6. С. 41–43.
2. Кондратюк С. Я., Кучерявий В. О., Крамарець В. О. та ін. Ліхеноіндикація забруднення повітря у м. Львові // Укр. ботан. журн. 1991. Т. 48. № 2. С. 72–76.
3. Макаревич М. Ф. Два нових види з роду *Lecanora* Ach. // Ботан. журн. АН УРСР. 1954. Т. XI. № 4. С. 59–65.
4. Навроцька І. Л. Ліхенофлора букових лісів рівнинної частини України // Укр. ботан. журн. 1984. Т. 41. № 1. С. 44–45, 54.
5. Навроцька І. Л. Лишайники букових лесов України: Дис. ... канд. біол. наук: 03.00.05. К., 1984. 241 с.
6. Навроцька І. Л. Список видів лишайників, зібраних в 1988 году на території заповідника «Росточье». 1988. 3 с. Рукоп.
7. Определитель лишайников России / Отв. ред. Н.С. Голубкова. Вып. 10: *Agyriaceae*, *Apatyllopsogaceae*, *Aphanopsidaceae*, *Arthrorhaphidaceae*, *Brigantiaaceae*, *Chrysotrichaceae*, *Clavariaceae*, *Ectolechiaceae*, *Gomphillaceae*, *Gypsoplacaceae*, *Lecanoraceae*, *Lecideaceae*, *Mycoblastaceae*, *Phlyctidaceae*, *Physciaceae*, *Pilocarpaceae*, *Psoraceae*, *Ramalinaaceae*, *Stereocaulaceae*, *Veizdaaceae*, *Tricholomataceae* / М.П. Андреев, Д.Е. Гимельбрант, Н.С. Голубкова, А.А. Добрыш, О.А. Катаева, Ю.В. Котлов, И.И. Макарова, А.Н. Титов, Т.Ю. Толпышева, И.Н. Урбанавичене, Г.П. Урбанавичюс. СПб: Наука, 2008. 515 с.
8. Определитель лишайников СССР / Отв. ред. И.И. Абрамов. Вып. 1: Пертузариевые, Леканоровые, Пармелиевые / Е.Г. Копачевская, М.Ф. Макаревич, А.Н. Оксер, К.А. Рассадина. Л.: Наука, 1971. 412 с.
9. Пірогов М. В. Лишайники родини *Peltigeraceae* Dumort. на Українському Розточчі // Біологічні Студії/Studia Biologica. 2010. Т. 4. №1. С. 83–94.
10. Федоренко Н. М., Кондратюк С. Я., Орлов О. О. Лишайники та ліхенофільні гриби Житомирської області. Київ; Житомир: Рута, Волинь, 2006. 147 с.
11. Ходосовцев О. Є. Лишайники кам'янистих відслонень Кримського півострова. Дис. ... д-ра біол. наук: 03.00.21. К., 2004. 809 с.
12. Ходосовцев О. Є. Лишайники Причорноморських степів України. К.: Фітосоціоцентр, 1999. 236 с.
13. Ходосовцев О. Є., Богдан О. В. Анотований каталог лишайників Ялтинського гірсько-лісового природного заповідника // Чорноморськ. ботан. журн. 2005. Т. 1. № 1. С. 117–132.
14. Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
15. *Boberski W.* Porosty Galicyjskie. Odb. z Przyrodnika. Tarnów.: Druk. J. Pizsa, 1881. 13 s.
16. *Faltynowicz W.* The lichens, lichenicolous and allied fungi of Poland – an annotated checklist. Kraków: W. Szafer Institute of Botany, 2003. 434 p.
17. *Kondratyuk S. Ya., Khodosovtsev A. Ye., Zelenko S. D.* The second checklist of lichen forming, lichenicolous and allied fungi of Ukraine. Kiev: M.H. Kholodny Institute of Botany, 1998. 180 p.

18. Kondratyuk S. Ya., Popova L. P., Lackovičová A., Pišút I. A catalogue of Eastern Carpathian Lichens. Kiev; Bratislava, 2003. 264 p.
19. Motyka J. Lichenum Generis *Usnea* Studium Monographicum. Pars Systematica. Vols. 1–2. Publ. by author, Lublin, 1936–1938. 651 p.
20. Motyka J. Porosty (Lichenes). Rodzina *Lecanoraceae*. T. III. *Lecanora*. Lublin, 1996. 598 s.

Стаття: надійшла до редакції 08.12.10

прийнята до друку 20.12.10

LICHENS OF UKRAINIAN ROZTOCHYA

N. Pirogov

*Ivan Franko National University of Lviv
4, Hrushevskiy St., Lviv 79005, Ukraine
e-mail: nikola.pirogov@gmail.com*

A list of 231 species of lichens from Ukrainian Roztochya is presented. 120 among them have not been known for the lichenobiota of this area. Occurrence of 80 species has been confirmed in Ukrainian Roztochya and 31 species, mentioned in several earlier publications have not been found in a course of repeated investigations. Three species – *Peltigera extenuata* (Nyl. ex Vain.) Lojka, *Lecanora sarcopis* (Wahlenb. ex Ach.) Ach. and *Rinodina pityrea* Ropin et H. Mayrhofer are new for the lichenobiota of Ukraine. The data on 38 rare lichens species are presented, occurrence of 17 of them have been registered for the second time in the lichenobiota of Ukraine.

Key words: lichens, Ukrainian Roztochya, list, new and rare species.

ЛИШАЙНИКИ УКРАИНСКОГО РАСТОЧЬЯ

Н. Пирогов

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. Грушевского, 4, Львов 79005, Украина
e-mail: nikola.pirogov@gmail.com*

Приведен список 231 вида лишайников Украинского Расточья, составленный на основании собственных и опубликованных данных и по гербарным сборам. Впервые для лишенобиоты региона приведены 120 видов лишайников, среди которых три вида – *Peltigera extenuata* (Nyl. ex Vain.) Lojka, *Lecanora sarcopis* (Wahlenb. ex Ach.) Ach. и *Rinodina pityrea* Ropin & H. Mayrhofer приведены впервые для Украины. Также подтверждено наличие в составе лишенобиоты региона еще 80 видов, а 31 вид, который приводился в литературе ранее, повторно обнаружен не был. Кроме того, в работе приведены 38 редких видов лишайников, 17 из которых отмечены для Украины повторно.

Ключевые слова: лишайники, Украинское Расточье, список, новые и редкие виды.